

Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols

Arxiu municipal

FONS *LA UNIÓN MUTUALISTA*

Mutualitat de previsió social

1954 - 1965

Inventari

7. Fons d'associacions i fundacions

Darrera actualització: juny 2009

DESCRIPCIÓ DEL FONS

IDENTIFICACIÓ

Codi de referència

CAT AMSFG 7 JC

Títol

Fons *La Unión Mutualista*

Data / es

1937 / 1997 (dates de creació dels documents).

1954 - 1965 (dates d'agregació dels documents al fons).

1981 - 1997 (data de la documentació assimilada al fons amb posterioritat a la dissolució de la mútua)

Volum i suport

0,05 m.l. (21 unitats documentals textuais)

CONTEXT

Nom del productor

La Unión Mutualista

Història del productor

Entitat de previsió social nascuda l'any 1955 de la fusió de cinc antigues germandats de socors mutus existents a Sant Feliu sota el lideratge de *La Nueva Armonía*, que havia estat fundada com a societat obrera de socors mutus el mes de desembre de 1911. Les altres quatre entitats fusionades foren *La Benéfica Guixolense* (fundada el 1904), *La Reformada* (1913) –totes dues exclusivament per a dones– *La Previsión Guixolense* (1914) i *La Nueva Guixolense* (1918, també per a dones). Pocs mesos després, s'incorporà *La Guixolense*, creada el 1893 i igualment formada exclusivament per dones.

El naixement de *La Unión Mutualista* cal buscar-lo en les conseqüències derivades de la llei del *seguro obligatorio de enfermedad*, que tot i ser promulgada l'any 1942 no començaren a notar-se a nivell local fins el 1954. Fou aleshores quan la junta directiva de *La Nueva Armonía*, davant del fet que bona part dels seus socis haguessin d'afiliar-se forçosament a l'esmentada assegurança obligatòria per malaltia, proposà a la resta d'entitats de socors que hi havia en aquell moment a Sant Feliu de trobar una

manera per contrarrestar la baixa de socis a què es veurien afectades totes elles. La solució acordada passava per la fusió de totes les mutualitats de previsió social en una de sola. Només dues de les entitats d'aquest tipus que hi havia l'any 1954 a Sant Feliu continuaren anant per lliure. La primera, el *Montepío Guixolense* (fundada el 1905) perquè rebutjà la proposta (malgrat que acabaria integrant-s'hi l'any 1961). La segona, *La Protectora Ferroviaria*, per anar dirigida exclusivament als empleats de la companyia del tren i, per tant, tractar-se d'una mútua lligada a una empresa concreta.

Per tal de gaudir d'una situació més avantatjosa, les entitats fusionades en la mutualidad de previsió social *La Unión Mutualista* acordaren que, en un primer moment, *La Nueva Armonía* demanaria de canviar el seu nom pel de la nova entitat i posteriorment, un cop fets tots els tràmits reglamentaris, s'hi incorporarien les quatre entitats restants. Un cop legalitzada la nova entitat, el Sr. Joan Cateura Salellas, administrador de *La Nueva Armonía* des de 1944, en fou escollit administrador interí fins a finals del mes d'agost de 1955, en convocar-se la plaça. El Sr Joan Vilatje Buxó fou elegit com a nou administrador, càrrec que ocuparia fins a la desaparició de la mútua l'any 1978.

A partir de la dècada de 1960, *La Unión Mutualista* començarà a patir dificultats cada vegada majors per a la seva supervivència i una baixa constant de socis, atès que el *seguro obligatorio de enfermedad* ja cobria a bastament les necessitats dels treballadors i dels seus familiars. Així, de 1906 socis que tenia l'entitat l'any 1955, passà a comptar amb només 760 el 1977. La problemàtica augmentà quan la junta rectora començà a trobar dificultats per cobrir els càrrecs. El mes de gener de 1978 la totalitat de membres de la junta que quedaven en actiu van presentar la dimissió irrevocable dels seus càrrecs, posant-los a disposició de la Federació de Mutualitats de Catalunya, a la qual es trobava inscrita la mutualitat. Finalment, el 20 de juny de 1978, en assemblea extraordinària, s'acordà de dissoldre l'entitat i traspassar-ne el seu capital social al servei *El Refugio Mutual* de la Federació de Mutualitats de Catalunya.

Història arxivística

La documentació de *La Unión Mutualista* s'ubicà inicialment a la secretaria de l'entitat, situada al domicili particular del seu administrador, Sr. Joan Cateura Salellas, al carrer Algavira. Segons sembla, a la secretaria s'hi dipositaren també els documents que havien estat generats amb dates anteriors a la fusió per algunes de les germandats de socors fundadores. Així es desprèn de l'inventari de la documentació entregada pel Sr. Cateura als representants legals de l'entitat el dia 1 de setembre de 1955, en què es relaciona de forma genèrica l'existència de "libros oficiales" que han estat rebuts de les germandats *La Benéfica*, *La Reformada* i *La Guixolense* en integrar-se a la mutualitat. De la mateixa manera, s'esmenta l'existència dels llibres oficials de la *La Nueva Armonía* que, recordem, era l'entitat predecessora de *La Unión Mutualista*.

Sigui com sigui, el dia 1 de setembre de 1955, en cessar del seu càrrec d'administrador, el Sr. Cateura, féu entrega de la totalitat de la documentació de l'entitat al seu successor, Sr. Joan Vilatje Buxó. D'aquesta manera, la secretaria de la mútua, amb tot el seu arxiu, es traslladà al domicili de l'esmentat Sr. Vilatje, a la carretera de Girona. En dissoldre's l'entitat l'any 1978, aquesta documentació i la que s'havia anat generant fins aquell moment fou enviada a la Federació de Mutualitats de Catalunya, a

Barcelona, segons li manifestà el mateix Sr. Vilatje al Sr. Cateura. Per raons que ens són desconegudes, alguns dels documents de la mútua quedaren en mans d'algun dels membres de l'entitat (probablement del Sr. Cateura) fins que ingressaren a l'Arxiu Municipal.

L'any 2003, la Federació de Mutualitats de Catalunya signà un conveni amb la Generalitat de Catalunya pel qual cedia en comodat la seva documentació històrica a l'Arxiu Nacional de Catalunya. Caldria suposar que entre aquesta documentació cedida s'hi inclouria la que *La Unión Mutualista* envià a la Federació de Mutualitats després de dissoldre's.

Dades sobre l'ingrés

No s'ha pogut documentar amb precisió la data d'ingrés ni la procedència del fons. Només hi ha la constància de l'entrega a l'Arxiu, amb data 19 de setembre de 1996, d'una petita part del documents de mans del Sr Joan Cateura Salellas, acompanyades d'algunes anotacions seves de la dècada dels anys vuitanta sobre la història de l'entitat (tota aquesta documentació constitueix la unitat núm. JC0006).

CONTINGUT I ESTRUCTURA

Abast i contingut

Ens trobem davant d'un fons molt incomplet tant a nivell de sèries documentals com cronològicament. Tot i que *La Unión Mutualista* no fou dissolta fins l'any 1978, dins del fons no hi trobem documents posteriors a 1965. Per altra banda, no hi ha tampoc cap indicatiu de la documentació generada per les diverses entitats amb anterioritat a la seva fusió de 1954-1955, malgrat que totes elles havien estat fundades entre finals del segle XIX i les dues primeres dècades del segle XX. Així mateix, no és possible trobar documentació sobre aspectes tan essencials com el nombre de socis de *La Unión Mutualista* o els serveis assistencials prestats als abonats. Els documents que ofereixen un major interès són sens dubte el llibre d'actes de la junta rectora de 1955 a 1965 i el llibre diari de la comptabilitat portada a terme per l'entitat entre 1955 i 1961. Finalment, cal destacar les informacions recollides durant la dècada de 1980 pel Sr. Joan Cateura sobre la història de *La Unión Mutualista* i que s'han mantingut dins el mateix fons malgrat haver estat elaborades amb posterioritat a la desaparició de la mútua.

Sistema d'organització

El fons s'ha organitzat d'acord amb el quadre general de classificació de fons d'associacions i fundacions elaborat pel personal de l'Arxiu Municipal.

Informació sobre avaluació, tria i eliminació

No es té constància de la realització d'intervencions d'avaluació, tria i eliminació sobre la documentació del fons.

Increments

No hi ha cap procés en curs d'identificació o captació de documentació dispersa.

CONDICIONS D'ACCÉS I D'ÚS

Condicions d'accés

El fons és de lliure accés. La consulta de la documentació es realitzarà d'acord amb el que estableix la legislació general sobre accés a la documentació i el Reglament de l'Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols.

Condicions de reproducció

La reproducció de la documentació es regirà per la legislació vigent sobre la matèria i pel que estableix el Reglament de l'Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols.

Llengües i escriptures dels documents

Preferentment, castellà.

Característiques físiques i requeriments tècnics

No existeixen.

Instrumentes de descripció

Es disposa d'un inventari de la totalitat del fons en paper i en base de dades Acces.

DOCUMENTACIÓ RELACIONADA

Existència i localització dels originals

Dipositats a l'Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols.

Existència i localització de reproduccions

No es té constància de l'existència de reproduccions.

Documentació relacionada

L'AMSFG conserva alguns documents esparsos d'altres societats de socors mutus que es localitzaren dins del fons personal del qui en fou el seu administrador, el procurador i home de negocis Lluís Llor Sàbat. Ens referim a *La Prosperidad. Mutua de Tocineros* (documents del període 1921-1922), i a la germandat de socors mutus entre dones *La Unión* (documentació dels 1923 a 1939).

Per altra banda, cal suposar l'existència de part del fons de *La Unión Mutualista* i de les seves entitats fundadores dins del fons de la Federació de Mutualitats de Catalunya dipositat a l'Arxiu Nacional de Catalunya, tal com s'ha explicat més amunt. Segons consulta efectuada a l'Arxiu Nacional entre la primavera i l'estiu de 2009 per part de l'autor de la present descripció, en aquell moment el fons de la Federació encara no havia estat objecte de tractament arxivístic i, per tant, no va ser possible confirmar-hi la presència de la documentació guixolenc. Caldrà estar atent a futurs treballs que es puguin fer des de l'Arxiu en relació al fons que custodien, i a la possibilitat que en algun moment pugui accedir-se al seu inventari complet des de la xarxa.

Bibliografia

No es té constància de l'existència de bibliografia específica sobre les entitats de previsió social i el mutualisme a Sant Feliu de Guíxols.

CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ

Autoria i data

Descripció de les unitats documentals realitzada per Josep Auladell Payró l'hivern de 2007. Classificació de les unitats i descripció a nivell de fons per part de Marc Auladell Agulló el mes de juny de 2009.

Fonts

Per a la descripció dels apartats d'*Història del productor* i *Història arxivística* s'ha utilitzat la documentació que conté el mateix fons, en especial la informació elaborada pel Sr. Joan Cateura.

Regles o convencions

Norma de Descripció Arxivística de Catalunya (NODAC). Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Subdirecció General d'Arxius i Associació d'Arxivers de Catalunya, 2007.

QUADRE DE CLASSIFICACIÓ

1. CONSTITUCIÓ I GOVERN

1.1 CONSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT	1954	p. 8
1.2. ESTATUTS I REGLAMENTS	1955	p. 9
1.3. ACTES DE LA JUNTA DE GOVERN	1955 – 1965	p. 9

2. GESTIÓ DELS BÉNS MOBLES

1955 p. 9

3. COMPTABILITAT

1937 / 1961 p. 9

4. COL·LECCIONS

1955 / 1997 p. 9

INVENTARI

1. CONSTITUCIÓ I GOVERN

1.1. CONSTITUCIÓ DE LA SOCIETAT

CERTIFICAT DE L'ACTA DE L'ENTITAT "LA NUEVA ARMONÍA" CONFORME S'ACORDA EL CANVI DE NOM PEL DE "LA UNIÓN MUTUALISTA"	1954 - 1954	JC0006/04
<i>CATEURA SALELLAS, JUAN BASART LLOVERS, BENITO LA NUEVA ARMONÍA LA UNIÓN MUTUALISTA</i>		
CERTIFICAT DE L'ACTA DE L'ENTITAT "LA PREVISIÓN GUIXOLENSE" CONFORME S'ACORDA LA SEVA INCORPORACIÓ A "LA UNIÓN MUTUALISTA"	1954 - 1954	JC0006/04
<i>ESCRIBA ROMAGUERA, BENITO FELIP COMAS, JOSÉ LA PREVISIÓN GUIXOLENSE LA UNIÓN MUTUALISTA</i>		
CERTIFICAT DE L'ACTA DE L'ENTITAT "LA BENÉFICA GUIXOLENSE" CONFORME S'ACORDA LA SEVA INCORPORACIÓ A "LA UNIÓN MUTUALISTA"	1954 - 1954	JC0006/04
<i>JANÓ COMAS, TERESA MIRÓ ARXER, ISABEL LA BENÉFICA GUIXOLENSE LA UNIÓN GUIXOLENSE</i>		
CERTIFICAT DE L'ACTA DE L'ENTITAT "LA NUEVA GUIXOLENSE" CONFORME S'ACORDA LA SEVA INCORPORACIÓ A "LA UNIÓN MUTUALISTA"	1954 - 1954	JC0006/04
<i>FONOLL SARDÓ, LUCÍA JUANALS SARDÓ, BENITA LA NUEVA GUIXOLENSE LA UNIÓN MUTUALISTA</i>		
CERTIFICAT DE L'ACTA DE LA HERMANDAD DE MUJERES "LA REFORMADA" CONFORME S'ACORDA LA SEVA INCORPORACIÓ A "LA UNIÓN MUTUALISTA"	1954 - 1954	JC0006/04
<i>VIDAL GROS, JOAQUINA BEYA RIBAS, MARÍA HERMANDAD DE MUJERES "LA REFORMADA" LA UNIÓN MUTUALISTA</i>		
CARTA ADREÇADA PER LA JUNTA DIRECTIVA DE LA SOCIETAT DE SOCORS MUTS "MONTEPIÓ GUIXOLENSE" A LA COMISSIÓ ORGANITZADORA DE "LA UNIÓN MUTUALISTA" COMUNICANT-LI L'ACORD DE NO INTEGRAR-SE EN LA NOVA ENTITAT FUSIONADA	1954 - 1954	JFC0006/04
<i>CATEURA SALELLAS, JUAN LA UNIÓN MUTUALISTA MONTEPIÓ GUIXOLENSE</i>		
CARTA ADREÇADA PER LA PRESIDENTA DE LA JUNTA DIRECTIVA DE LA HERMANDAD DE MUJERES "LA GUIXOLENSE" A LA COMISSIÓ ORGANITZADORA DE "LA UNIÓN MUTUALISTA" ACLARINT LA SEVA INTENCIÓ DE NO INTEGRAR-SE EN LA NOVA ENTITAT FUSIONADA	1954 - 1954	JC0006/04
<i>CATEURA SALELLAS, JUAN ESTEVA, ÀUREA HERMANDAD DE MUJERES LA GUIXOLENSE LA UNIÓN MUTUALISTA</i>		
CIRCULAR IMPRESA ADREÇADA ALS SOCIS DE LES MUTUALITATS DE PREVISIÓ SOCIAL DE SANT FELIU DE GUÍXOLS SOBRE EL PROJECTE DE FUSIÓ DE TOTES AQUESTES ENTITATS	1954 - 1954	JC0006/04
<i>LA UNIÓN MUTUALISTA LA BENÉFICA GUIXOLENSE LA REFORMADA</i>		
ACTA DE LA COMISSIÓ ORGANITZADORA DE LA "UNIÓN MUTUALISTA" , SOBRE LA MARXA DELS TREBALLS DE FUSIÓ DE LES DIVERSES ENTITATS QUE N'HAN DE FORMAR PART	1954 - 1954	JC0006/04
<i>GISPERT MATÓ, PEDRO CAÑELLAS RIERA, JOSÉ ESCRIBA ROMAGUERA, BENITO LA UNIÓN MUTUALISTA MONTEPIÓ GUIXOLENSE LA REFORMADA</i>		

1.2. ESTATUTS I REGLAMENTS

REGLAMENT DEL SERVEI "PREVISIÓN LIBRE" DE LA MUTUALITAT DE PREVISIÓ SOCIAL "LA UNIÓN MUTUALISTA", DOMICILIADA A SANT FELIU DE GUÍXOLS 1955 - 1955 JC0006/09
BOIX DELÓS, AGUSTÍN FONTANELLA GISPERT, JUAN LA UNIÓN MUTUALISTA

1.3. ACTES DE LA JUNTA DE GOVERN

LLIBRE D'ACTES DE LA JUNTA RECTORA 1955 1965 JC0002
BASART LLOVERAS, BENITO CATEURA SALELLAS, JUAN FERRER JUANALS, FELIPE

2. GESTIÓ DELS BÉNS MOBLES

ACTA D'ENTREGA DE JOAN CATEURA SALELLAS A "LA UNIÓN MUTUALISTA" DE LA DOCUMENTACIÓ QUE ES TROBAVA A LA SECRETARIA DE L'ENTITAT, AMB MOTIU DEL SEU CESSAMENT COM A ADMINISTRADOR INTERI 1955 - 1955 JC0006/05
GARRETA ARBOIX, LUIS FONTANELLA GISPERT, JUAN CATEURA SALELLAS, JUAN LA UNIÓN MUTUALISTA

3. COMPTABILITAT

DOS REBUTS DE PAGAMENT DE LA QUOTA D'ASSOCIADA A "LA HERMANDAD DE MUJERES LA REFORMADA" A NOM DE LA SRA. VIDAL. UN REBUT DE PAGAMENT DE LA QUOTA D'ASSOCIADA A LA "MUTUALIDAD OBRERA LA BENÉFICA GUIXOLENSE" A NOM D'ADELA VILA 1937 / 1942 JC0006/8
VILA, ADELA VIDAL, SRA. PEIX, CONCHITA HERMANDAD DE MUJERES LA REFORMADA MUTUALIDAD OBRERA LA BENÉFICA GUIXOLENSE

LLIBRE DIARI 1955 - 1961 JC0001

4. COL·LECCIONS

ANOTACIONS MANUSCRITES SOBRE "LA UNIÓN MUTUALISTA" I FOTOCÒPIA DE DOS DOCUMENTS DE LA CENTRAL NACIONAL SINDICALISTA (1939) I LA SOCIETAT DE SOCORS "LA BENÉFICA GUIXOLENSE" (1940) [s.d.] JC0006/06
CENTRAL NACIONAL SINDICALISTA. DELEGACIÓN LOCAL DE SAN FELIU DE GUÍXOLS LA BENÉFICA GUIXOLENSE

FOTOCÒPIA D'UNA NOTÍCIA APAREGUDA AL SETMANARI ANCORA REFERENT A LA FUSIÓ DE DIVERSES ENTITATS LOCALS DE PREVISIÓ SOCIAL EN UNA ÚNICA ENTITAT ANOMENADA "LA UNIÓN MUTUALISTA" 1955 - 1955 JC0005

HISTORIAL DE LA COMISSIÓ PRO-UNIÓ DE MUTUALITATS LOCALS, L'ANY 1954, REDACTAT PER JOAN CATEURA SALELLAS 1981 - 1981 JC0006/03
CATEURA SALELLAS, JUAN COMISIÓN ORGANIZADORA DE "LA UNIÓN MUTUALISTA"

HISTORIAL DE LA "MUTUALIDAD DE PREVISIÓN SOCIAL LA NUEVA ARMONÍA", POSTERIORMENT DENOMINADA "LA UNIÓN MUTUALISTA", ELABORAT PER JOAN CATEURA SALELLAS	1985 - 1985	JC0006/02
<i>CATEURA SALELLAS, JUAN MUTUALIDAD DE PREVISIÓN SOCIAL LA NUEVA ARMONÍA LA UNIÓN MUTUALISTA</i>		
INFORME ELABORAT PER JOAN CATEURA SALELLAS AMB LES DADES ESSENCIALS DE LES MUTUALITATS DE PREVISIÓ SOCIAL (ANTIGUES "HERMANDADES DE SOCORROS MUTUOS") QUE ESTAVEN EN ACTIU A SANT FELIU L'ANY 1954	1985 - 1985	JC0006/01
<i>CATEURA SALELLAS, JUAN LA GUIXOLENSE LA BENÉFICA GUIXOLENSE LA NUEVA ARMONÍA</i>		
CARTA DE JOAN CATEURA SALELLAS DONANT INFORMACIÓ BÀSICA SOBRE CADASCUNA DE LES ENTITATS DE PREVISIÓ SOCIAL EXISTENTS A SANT FELIU DURANT LA GUERRA CIVIL	1990 - 1990	JC0004
<i>CATEURA, JOAN SANT FELIU DE GUÍXOLS</i>		
CARTA DE JOAN CATEURA SALELLAS A L'ARXIU DE SANT FELIU DE GUÍXOLS FENT ALGUNES PRECISIONS SOBRE LES FITXES O MONEDES ENCUNYADES PER LA COOPERATIVA "LA GUIXOLENSE"	1997 - 1997	JC0003
<i>CATEURA SALELLAS, JOAN AICART PRADES, ERNESTO PUIG MATAS, JAIME COOPERATIVA DE CONSUMO REVERENDO SANTOS BOADA COOPERATIVA "LA GUIXOLENSE"</i>		